

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่
คำสำคัญ	การประเมินโครงการ/ การยกระดับคุณภาพครู / กิจกรรมการนิเทศแนวใหม่/ รูปแบบการนิเทศ / คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ เอกนถน บางท่าไม้ อาจารย์ อุบลวรรณ ส่งเสริม

ปีที่พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. 2553

การประเมินผลโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ที่ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ข้อ คือ 1) เพื่อประเมินความรู้ ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ 2) เพื่อประเมิน สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ด้าน (2.1) การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (2.2) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และ (2.3) การดำเนินการแผนการนิเทศ 3) เพื่อประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์ 4) เพื่อเสนอรูปแบบการนิเทศและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์เป็นงานวิจัยการประเมินโครงการ(Evaluation Research)ประเภทผสมผสานวิธี (Mixed Methods) โดยมีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงปริมาณ(Quantitative Methods)และวิธีเชิงคุณภาพ(Qualitative Methods)และมีการตรวจสอบสามเส้า(Triangulation)ด้านข้อมูลด้านระเบียบวิธี ด้านผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1)แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา 2) ประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์สำหรับศึกษานิเทศก์ 3) แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะศึกษานิเทศก์สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน 4) ประเด็นสนทนากลุ่มคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำหรับครูอาจารย์ในโรงเรียน 5)แบบสอบถามคุณลักษณะ

ศึกษานิเทศก์สำหรับผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา 6)แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย 7)แบบประเมินแผนพัฒนารายบุคคล 8) แบบบันทึกสาระสำคัญแผนดำเนินการนิเทศของศึกษานิเทศก์ 9)แบบประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมของศึกษานิเทศก์แบบออนไลน์(Online) 10) แบบสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบายและแนวคิดสู่การปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย(\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ คือมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการวิจัย สื่อและเทคโนโลยี มีความสามารถในการให้ความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ กำกับติดตามงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพครู เพื่อขยายผลสู่ให้นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้ประสานขยายผลและถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี สู่การปฏิบัติ เป็นผู้วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร และทำงานเป็นทีม

2.สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยได้อยู่ในระดับสูง และพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ร่วมกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ(Quantitative Methods)โดยการใช้วิธีการเชิงคุณภาพเข้าไปเสริมการวิจัยเชิงปริมาณ สมรรถนะด้านการเขียนแผนพัฒนาตนเอง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และเขียนได้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และความสามารถในการทำวิจัยและส่วนใหญ่ใช้วิธีการพัฒนาโดยการอบรม ด้านแผนดำเนินการนิเทศพบว่าส่วนใหญ่ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องของแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการนิเทศตามวงจร PDCA และPIDRE และกัลยาณมิตรนิเทศ

3. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ

- 1) วุฒิกการศึกษาขั้นต่ำในระดับปริญญาโท
- 2) มีบุคลิกความเป็นวิชาการและมีความเป็นผู้นำ
- 3) มีประสบการณ์ในการสอนมาก่อน หรือ เคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา
- 4) มีความเข้าใจการจัดการศึกษาตามหลักการเรียนรู้และมีความเข้าใจนโยบายจากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) มีความรู้ด้านการนิเทศการศึกษา การทำวิจัยในเชิงปริมาณ และนวัตกรรมการศึกษา
- 6) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง
- 7) มีจิตอาสา และมีความเป็นกัลยาณมิตรคุณลักษณะที่ควรปรับปรุง

1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิจัยเชิงคุณภาพ 2) ขาดความชำนาญเฉพาะกลุ่มสาระวิชา 3) ขาดความเชี่ยวชาญในด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ พฤติกรรมการนิเทศ พบว่า

- 1) ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศตาม โรงเรียน โดยเฉลี่ยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- 2) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำนโยบายจากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดการฝึกอบรมในการพัฒนาครู
- 4) ศึกษานิเทศก์มีพฤติกรรมนิเทศด้วยหลักกัลยาณมิตร

4. รูปแบบการนิเทศของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ ความเน้นรูปธรรม โดยใช้บริบทเป็นฐาน (Context based Supervision) และควรใช้การวิจัยเป็นฐานในการนิเทศ(Research based Supervision) โดยมีกระบวนการนิเทศการศึกษาวิจัยตามบริบท (Research by Context) 2)การร่วมวางแผน(Planning) 3)ร่วมดำเนินการ (Doing) 4)ร่วมสะท้อนกลับ(Reflecting) 5)ร่วมประเมินผล(Evaluating)และ6) ร่วมการปรับปรุงและพัฒนา(Improving and Developing) โดยมีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Workshop)ในทุกขั้นตอนของการนิเทศ และคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์หรือมืออาชีพ คือควรเน้นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ (Coach) เป็นพี่เลี้ยง(Mentor) เป็นผู้วิจัย(Researcher)เป็นผู้พัฒนา(Developer) ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ควรจะมีลักษณะ 9Cs9Ts9Ss เป็นผู้ที่มีความรู้แบบ 9Cs คือ มีความสามารถแบบ 9Ts และมีบุคลิกลักษณะแบบ 9Ss ดังนี้ ด้านความรู้ 9Cs ; COVER, CLEAR, CONTENT ,CREATIVE, CONGRUENCE, CONCEPT, CONCRETE, CHANGE, CONSTRUCT ด้านความสามารถ 9Ts ; ,TARGET, TRANSFER, TACTICS, TECHNOLOGY, TEAM, TECHNIQUE, THINKING, TREND, TEACHER OF TEACHERS ด้านบุคลิกลักษณะ 9Ss ;SMART, SMILE,SMALL,SUPER MODEL,SPIRIT, SHARING,SERVICE MIND, STANDARD, SOCIAL RELATIONSHIP

Abstract

Research Title : An Evaluation Project for Leveling the Teacher Quality System
 : The New Supervision Development Activity

Keywords : An Evaluation Project / Leveling the Teacher Quality System/
 New Supervision Development Activity / Supervision Model /
 Supervisor Desirable Characteristic

Researcher : Asst. Prof. Maream Nillapun, Ed.D
 Asst. Prof. Chaiyos Paiwithayasiritham, Ed.D
 Eknarin Bangtamai, M.Ed.
 Ubonwan Songserm, M.Ed.
 Faculty of Education, Silpakom University, Thailand

Year: 2010

The main purpose of this research (An Evaluation Project for Leveling the Teacher Quality System : The New Supervision Development Activity) were 4 objectives 1) to evaluate knowledge and ability follow supervision's competency 2) to evaluate supervision's competency on (2.1) qualitative research (2.2) individual development plan and (2.3) supervision process plan 3) to evaluate attribution and behavior of supervision 4) to offer supervision Model and desirable characteristics of supervision. This research was project evaluation with mixed methods research. Data collection used quantitative and qualitative methods and checked data, methodology and researcher by triangulation. Research instruments were interview forms, focus group guideline and assessment forms. The obtained data were analyzed by mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The research results found that :

1. Supervision had knowledge and ability follow supervision's competency in curriculum, instruction, assessment, research, media, ICT, educational quality development, can trained, can made understanding, can checked for teachers by advised and counseling. Supervision's role were

important in upper level teacher quality for high quality students, were transfer theory to implement, were researcher who develop education innovation to used in school and were thinking skill, problem solving skill, communicative skill and team working.

2. Supervision's competency on (1) individual development plan were high level, supervision can write individual development plan congruency with policy of the Office of the Basic Education Commission, focus self development in English communicative skill and research skill (2) qualitative research were medium level, supervision can offer topic research in high level, the most research used qualitative and quantitative methods (3) supervision process plan were train teachers about child center or student center, used PDCA model, PIDRE model and critical friends.

3. Attribution of supervision found 1) graduated master degree 2) had academic leadership 3) had experience or ever an administrator before 4) understand educational management with methods and understand policies of the Office of the Basic Education Commission 5) had knowledge in educational supervision, research in quantitative methods and educational innovation 6) love and professional faith, volunteer mind and critical friends. By the way, attribution of supervision should improve found 1) research in qualitative methods 2) expert in discipline 3) expert in English communicative and ICT. Behavior of supervision found 1) supervision supervised at school available 2 times per semester 2) supervision connected policy from the Office of the Basic Education Commission to school 3) supervision were trainer for teacher development 4) supervision supervised by critical friends.

4. Supervision model and desirable characteristics of supervision found; supervision model in each educational service area offices should be variedly and concretely by context based supervision and research based supervision. Educational supervision process should 1) research by context 2) planning 3) doing 4) reflecting 5) evaluating and 6) improving and developing. In each step on process should commit stakeholders to discuss and feedback workshop. And desirable characteristics of supervision should be coach, mentor, researcher and developer. Desirable characteristics of supervision were 9Cs9Ts9Ss had KPA; knowledge 9Cs ; COVER, CLEAR, CONTENT ,CREATIVE, CONGRUENCE, CONCEPT, CONCRETE, CHANGE, CONSTRUCT

psychomotor **9Ts** ; TARGET, TRANSFER, TACTICS, TECHNOLOGY, TEAM, TECHNIQUE,
THINKING, TREND, TEACHER OF TEACHERS and attitude **9Ss**; SMART,
SMILE,SMALL,SUPER MODEL,SPIRIT, SHARING,SERVICE MIND, STANDARD, SOCIAL
RELATIONSHIP

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนา
นิเทศแนวใหม่ มีรายละเอียดที่แสดงถึงสาระสำคัญของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความรู้ ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์
2. เพื่อประเมินสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ด้าน (2.1) ความสามารถในการดำเนินการวิจัยเชิง
คุณภาพ (2.2) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และ (2.3) ความสามารถในการดำเนินการแผนการนิเทศ
3. เพื่อประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมกรณิเทศของศึกษานิเทศก์
4. เพื่อเสนอรูปแบบการนิเทศและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระดับเขตพื้นที่ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รอง
ผู้อำนวยการ จำนวน 19 คน หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษา จำนวน 19 คน และ
ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จาก 19 เขตตรวจราชการ จำนวน 165 คน ศึกษานิเทศก์
ที่ตอบแบบประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมกรณิเทศแบบออนไลน์ (Online) จำนวน 209 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้บริหารหรือรองวิชาการ จำนวน 19
คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูผู้สอน จากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา 19 เขตพื้นที่
การศึกษา จำนวน 242 คน จาก 19 เขตตรวจราชการ และครูผู้สอนที่ตอบแบบประเมินคุณลักษณะและ
พฤติกรรมกรณิเทศ จำนวน 417 คน

3. กลุ่มผู้กำหนดนโยบายและพัฒนาแนวคิดสู่การปฏิบัติ ได้แก่ผู้บริหารสำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง
จำนวน 3 คน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จาก 19 เขต
ตรวจราชการ

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธี เป็นงานวิจัยการประเมินโครงการประเภทผสมผสานวิธี (Mixed Methods) โดยมีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative methods) และเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) และมีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล ด้านระเบียบวิธี และด้านผู้วิจัย

4. ขอบเขตการประเมิน

1. ความรู้ความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์
2. สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ ในด้าน (2.1) ความสามารถในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (2.2) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และ(2.3) ความสามารถในการดำเนินการแผนการนิเทศ
3. คุณลักษณะและพฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่” เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยใช้แนวคิดการประเมินโครงการของ Robert E. Stake , Daniel L. Stufflebeam และ Ralph W. Tyler เป็นการประเมินโครงการด้วยวิธีการเชิงผสมผสานวิธี (Mixed Methods) ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการจำแนกตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบนิเทศแนวใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร สพป. สพม.และหัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา
2. แบบสนทนากลุ่ม ศึกษานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษา
3. แบบประเมินงานวิจัยเชิงคุณภาพของศึกษานิเทศก์
4. แบบประเมินการพัฒนาตนเอง (ID Plan)
5. แบบบันทึกสาระสำคัญแผนดำเนินการนิเทศของศึกษานิเทศก์
6. แบบประเมินคุณลักษณะและพฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์แบบออนไลน์ (Online)

ระดับโรงเรียน

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
2. แบบสนทนากลุ่มครู- อาจารย์โรงเรียน
3. แบบประเมินคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่เข้ามาในเทศน์ในโรงเรียน

ระดับนโยบาย

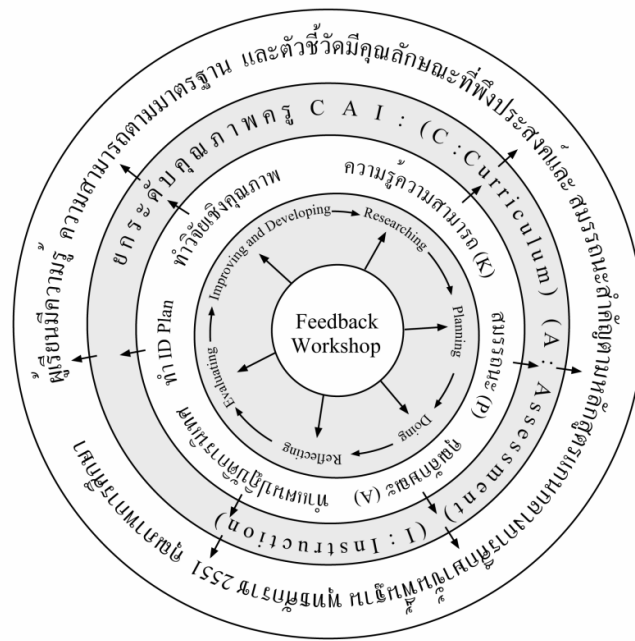
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนิน โครงการและผลที่เกิดขึ้นจากผู้บริหาร โครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ สถิติเชิงพรรณนา ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ คือมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการวิจัย สื่อและเทคโนโลยี มีความสามารถในการให้ความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำ กำกับติดตามงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพครู เพื่อขยายผลสู่ให้นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้ประสานขยายผล และถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี สู่การปฏิบัติ เป็นผู้วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีทักษะ กระบวนการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร และทำงานเป็นทีม

2. ผลประเมินสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ใน 3 ด้าน พบว่า

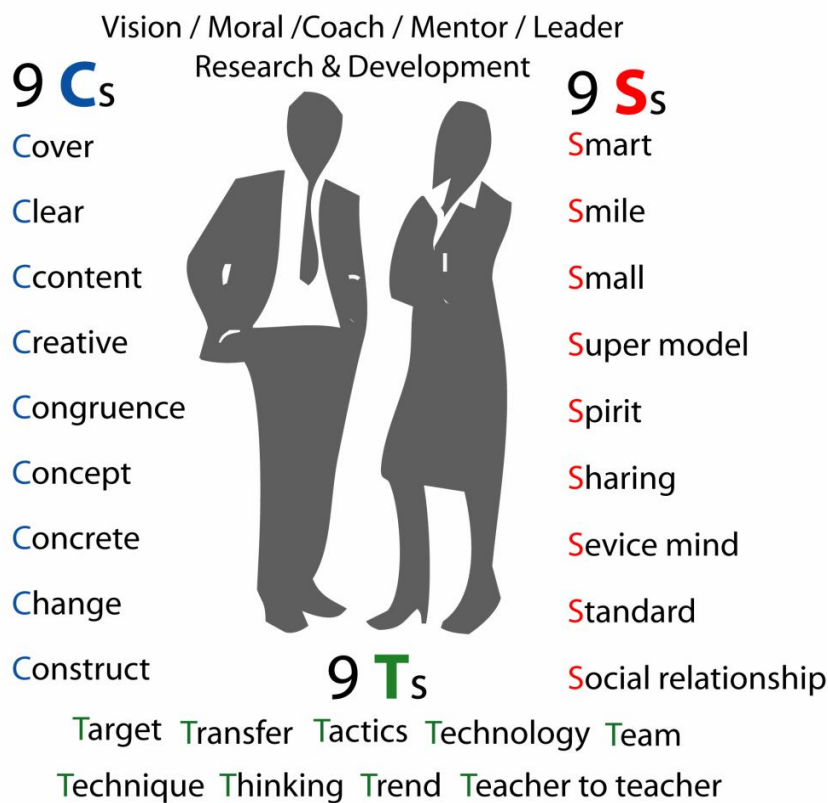
2.1) คุณภาพของงานวิจัยของศึกษานิเทศก์ จำนวน 186 เรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 (หรือคิดเป็นร้อยละ 49.21) เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของงานวิจัยที่มีคุณภาพสูงที่สุด พบว่า องค์ประกอบด้านชื่อเรื่อง มีร้อยละของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.00 รองลงมาคือวัตถุประสงค์การวิจัย และขอบเขตการวิจัย (มีร้อยละของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.50 และ 73.00 ตามลำดับ)

2.2) แผนพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์ (ID Plan) จำนวน 168 แผน มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 รองลงมาคือ ด้านความชัดเจนของการระบุประโยชน์ที่ได้รับและความชัดเจนของการระบุประเด็นที่ต้องพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 และ 2.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 และ 0.59 ตามลำดับ

2.3) แผนปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์พบว่า มีแผนการปฏิบัติการนิเทศที่เน้นการให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้วิธีการ

นิเทศ ได้แก่ วงจรปฏิบัติการ PDCA การนิเทศแบบ PIDRE ของสงัด อุทรานันท์ การนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) และรูปแบบกัลยามิตรนิเทศ

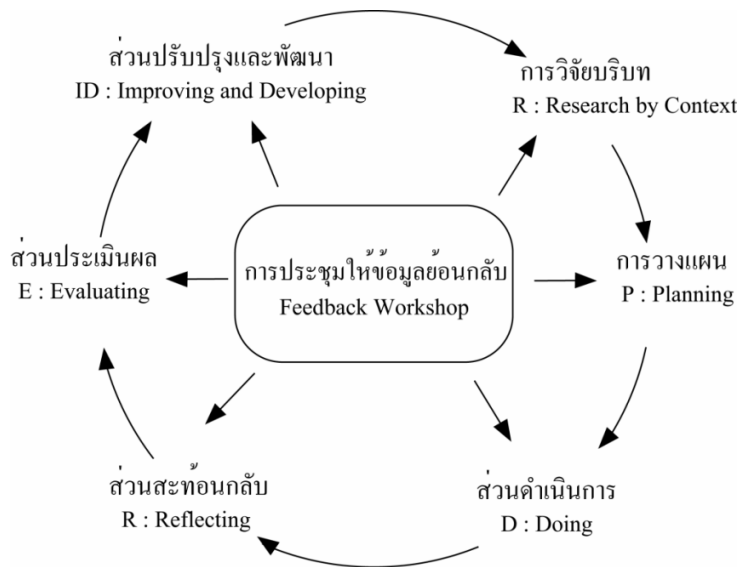
New Supervision Competencies for 21st Century

3.คุณลักษณะและพฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์พบว่า ศึกษานิเทศก์ประเมินตนเองว่า มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีจิตอาสาและจิตสาธารณะ มีความเป็นกัลยามิตร มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการประเมินตนเองในการพัฒนางานอยู่ในระดับสูง และมีพฤติกรรมการนิเทศที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแบบกัลยามิตร ส่วนผู้เกี่ยวข้องคือผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ครู อาจารย์ มองว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำงานตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ แต่เน้นการกำกับติดตามงานตามนโยบายของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ คือการให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือครู แต่ส่วนใหญ่มีความเป็นกัลยาณมิตรนิเทศ

4. รูปแบบการนิเทศของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ ควบแน่นรูปธรรม โดยใช้บริบทเป็นฐาน(Context based Supervision) และควรใช้การวิจัยเป็นฐานในการนิเทศ (Research based Supervision)โดยมีกระบวนการนิเทศการศึกษาวิจัยตามบริบท (Research by Content) 2)การร่วมวางแผน(Planning) 3)ร่วมดำเนินการ(Doing) 4)ร่วมสะท้อนกลับ(Reflecting) 5)ร่วมประเมินผล(Evaluation) และ6) ร่วมการปรับปรุงและพัฒนา (Improvement and Development) โดยมีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Workshop)ในทุกขั้นตอนของการนิเทศและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์หรือมืออาชีพ ก็ควรเน้นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ(Coach) เป็นพี่เลี้ยง(Mentor) เป็นผู้วิจัย(Researcher)เป็นผู้พัฒนา(Developer) มีสมรรถนะหลักคือ มีทักษะการคิด การแก้ปัญหา การวิจัย การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะ 9Cs, 9Ts, 9Ss เป็นผู้ที่มีความรู้แบบ 9Cs คือ มีความสามารถแบบ 9Ts และมีบุคลิกลักษณะแบบ 9Ss ดังนี้ **ด้านความรู้** 9Cs ; COVER, CLEAR, CONTENT, CREATIVE, CONGRUENCE, CONCEPT, CONCRETE, CHANGE, CONSTRUCT **ด้านความสามารถ** 9Ts ; TARGET, TRANSFER, TACTICS, TECHNOLOGY, TEAM, TECHNIQUE, THINKING, TREND, TEACHER OF TEACHERS **ด้านบุคลิกลักษณะ** 9Ss ; SMART,SMILE, SMALL, SUPER MODEL, SPIRIT, SHARING, SERVICE MIND, STANDARD, SOCIAL RELATIONSHIP

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ศึกษานิเทศก์ควรพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถ สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ด้วยตนเองตามความต้องการ โดยสังเคราะห์จากแผนพัฒนารายบุคคล ID Plan แต่ทั้งนี้หน่วยงานระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและเวลาเพื่อให้ศึกษานิเทศก์ได้พัฒนาตนเอง โดยการศึกษาคือในระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีสาขาวิชาที่ศึกษานิเทศก์สนใจ เช่น สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา วิจัยและประเมินผลการศึกษา และสาขาอื่นๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเขตพื้นที่การศึกษาทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาค หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในขอบข่ายทักษะความรู้ที่ศึกษานิเทศก์สนใจ หรือให้ไปร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการหรืออบรมระยะสั้น

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์พัฒนาสมรรถนะตนเองอย่างจริงจังในรูปแบบการการสนับสนุนงบประมาณและสิ่งตอบแทนสำหรับศึกษานิเทศก์ที่มีความสามารถในการปฏิบัติตนตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ เช่น การสนับสนุนงบประมาณในการวิจัย โดยแบ่งงบประมาณสนับสนุนตามงวดเวลา อาทิ งวดแรกเมื่อเสร็จสิ้นโครงการวิจัย (Research

Proposal) งวดที่ 2 หลังจากการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล และงวดสุดท้ายหลังการจัดทำรูปแบบฉบับสมบูรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ควรจัดให้มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานวิจัยดีเด่นของศึกษานิเทศก์

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติการนิเทศ ในลักษณะของการสังเคราะห์กระบวนการและผลที่ได้ จากนั้นมีการนำเสนอเพื่อเผยแพร่สู่บุคคลทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะในด้านความรู้ ความเข้าใจ ส่วนความสามารถที่เป็นการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัตินั้นควรมีการติดตามและพัฒนาต่อยอดเป็นระยะ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ดำเนินการในลักษณะของความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา(สพป.) และมัธยมศึกษา(สพม.) และสถาบันอุดมศึกษา และสถานศึกษาที่มีบทบาทในการสะท้อนกลับผลการปฏิบัติงานศึกษานิเทศก์

2. ผลการวิจัยนี้ได้นำเสนอรูปแบบในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ การกำหนดแผนพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ซึ่งศึกษานิเทศก์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ได้

3. การนำผลรูปแบบการนิเทศไปใช้ ควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของการนิเทศในแต่ละเขตพื้นที่พื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาความสามารถของศึกษานิเทศก์ในเรื่องของการนิเทศโดยใช้วิจัยเป็นฐานและการศึกษาความสามารถในการ Reflective Coaching เมื่อจำแนกตามสถานภาพของศึกษานิเทศก์

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบออนไลน์ (Online)

3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่ โดยพิจารณาตัวแปรด้านสถานภาพของศึกษานิเทศก์

4. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพของศึกษานิเทศก์ที่เป็นผลจากการดำเนินโครงการนี้ โดยใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบชาติพันธุ์วรรณาอภิมานเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพศึกษานิเทศก์ต่อไป

5. ควรมีการสังเคราะห์แผนพัฒนาตนเองของศึกษานิเทศก์และผลที่เกิดขึ้นเพื่อนำผลการสังเคราะห์ไปดำเนินการจัดการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในการพัฒนาสมรรถนะศึกษานิเทศก์

6. ควรมีการสังเคราะห์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ซึ่งจะเป็นผลทำให้ได้วิธีการนิเทศใหม่ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติการนิเทศให้มีคุณภาพต่อไป

7. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและพฤติกรรมกรณินเทศเมื่อจำแนกตามสถานภาพของศึกษานิเทศก์ในด้าน เพศ อายุ ประสบการณ์การเป็นศึกษานิเทศก์ ตำแหน่งวิทยฐานะ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา)

8. ควรมีการวิจัย เพื่อประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ในทุกระยะของการดำเนินโครงการและควรมีการวิจัยศึกษาประสิทธิผลของโครงการทุกเขตพื้นที่การศึกษาที่เกิดกับศึกษานิเทศก์ ครู และนักเรียน

คำนำ

การเรียนรู้จากการประเมิน โครงการนี้เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สัมผัสจากเขตพื้นที่การศึกษา จากสถานศึกษา ด้วยการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานวิธีส่งผลจนกลายเป็นแหล่งข้อมูลให้การประเมิน โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ ได้ข้อมูลที่แตกต่างหลากหลายมากมาย เพื่อหลอมรวมเป็นผลการประเมินโครงการที่บรรลุวัตถุประสงค์โครงการ และเนื่องจากการประเมินโครงการครั้งนี้ไม่ได้เป็นการประเมินเพื่อจับผิดตัดสินว่าได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน แต่เป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการในแต่ละประเด็น และเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แนวคิดที่เสนอเป็นรูปแบบการนิเทศและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ พร้อมกับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ

ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ประสานงานโครงการประเมินผล ฯ ดร.อมรทิพย์ เจริญผล สน.จันทร์เพ็ญ พรหมจันทร์ ที่ช่วยประสานในเรื่องต่างๆ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ร่วมเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ศึกษานิเทศก์หลายท่านที่เป็นศิษย์เก่า ที่ได้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ดังนี้ สน.ศิริพงษ์ นวลแก้ว สน.นุติ รุ่งสว่าง สน.ลัดดา แดงหอม สน.จตุพร จันทร์เรือง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และขอขอบคุณเป็นพิเศษกับท่านศึกษานิเทศก์ผู้ประสานการเก็บข้อมูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) หลายท่านจาก 19 เขตตรวจราชการ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดียิ่ง งานวิจัยประเมินโครงการนี้สำเร็จ

ขอขอบใจ อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย อาจารย์กรัณย์พล วิวรรณมงคล ที่ช่วยพิมพ์ และตรวจทานและเติมเต็ม อาจารย์โชติมา หนูพริก ที่ช่วยประสานเอกสารและข้อมูลต่างๆ งานวิจัยนี้สำเร็จ

ขอขอบคุณ ดร.เบญจลักษณ์ น้าฟ้า ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ข้อคิดและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่างๆ ในการประเมินโครงการครั้งนี้

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนับสนุนทุนวิจัยที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันที่เป็นแหล่งพัฒนาคณะผู้วิจัย ที่เอื้อเวลาและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และความสำเร็จของโครงการประเมินฯ นี้ทั้งหมดจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์)

หัวหน้าโครงการวิจัย

27 ธันวาคม 2553